

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 12. maja 2023. godine
Br. ref.:AGJ 2169/23

PRESUDA

u

slučaju br. KI41/22

Podnosilac

Shkumbin Qehaja

Ocena ustavnosti
presude AC-I-21-0867-A001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda
Kosova od 10. marta 2022. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Shkumbin Qehaja iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [AC-I-21-0867-A001] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Žalbeno veće) od 10. marta 2022. godine u vezi sa presudom [C-III-20-0069] Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Specijalizovano veće) od 18. novembra 2021. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 7. aprila 2022. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 20. aprila 2022. godine, Predsednica Suda odlukom [br. GJR. KSH41/22] imenovala za sudiju izvestioca sudiju Remzije Istrefi Peci i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban (članovi).
7. Dana 15. aprila 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da dostavi Sudu kompletan primerak osporene presude. Istog dana je Posebnoj komori Vrhovnog suda poslata kopija zahteva.
8. Dana 22. aprila 2022. godine, podnosilac zahteva je dostavio Sudu kompletan primerak osporene presude.
9. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo i tom prilikom je otpočeo njegov mandat u Sudu.
10. Dana 4. aprila 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno/većinom glasova iznelo preporuku Sudu o prihvatljivosti zahteva.
11. Istog dana, Sud je (i) većinom utvrdio da je zahtev prihvatljiv; i (ii) većinom utvrdio da presuda [AC-I-21-0867-A001] od 10. marta 2022. godine žalbenog veća PKVS-a nije u skladu sa stavom 2 člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.

12. Shodno pravilu 61 (Suprotno mišljenje) poslovnika o radu Suda, sudija Radomir Laban pripremi je svoje suprotno mišljenje, koje će biti objavljeno zajedno sa ovom presudom.

Pregled činjenica

13. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva neutvrđenog datuma tužio Radio-televiziju Priština pred Osnovnim sudom u Prištini, radi utvrđivanja prava svojine na katastarskoj parceli [br. 01781-2] u Prištini, u površini od 7768 m², za koju se iz spisa predmeta ispostavlja da je imala status društvene svojine.
14. Nadalje, iz zapisnika sa glavne rasprave u Osnovnom sudu u Prištini od 10. aprila 2014. godine, proizilazi da su parnične stranke, odnosno podnosilac zahteva i predstavnici Radio-televizije Priština, postigli sudsko poravnanje pod brojem [C. br. 3159/17] u vezi sa tužbom podnosioca zahteva. Sudskim poravnanjem pod brojem [C. br. 3159/17], stranke su se saglasile da se „na ime naknade za snabdevanje tuženog radio-televizijskom opremom od strane tužioca“ parcela br. 1781-2 u površini od 7768 m² upiše u katastarski registar na ime podnosioca zahteva.
15. Dana 23. maja 2019. godine, nakon postizanja sudskog poravnanja pod brojem [C. br. 3159/17] između podnosioca i Radio-televizije Priština, sporna imovina je u katastarskim registrima upisana na ime podnosioca zahteva.
16. Dana 25. oktobra 2019. godine, Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) je postupajući kao administrator Radio-televizije Priština, na osnovu člana 5. Zakona br. 04/L-034 o KAP i članova 17, 18, 19, 414.2, 418.3 Zakona o parničnom postupku i člana 5. Zakona br. 06/L-086 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova, podnela tužbu Osnovnom sudu u Prištini, kojom je tražila „poništaj sudskog poravnanja postignutog između parničnih stranaka“. KAP je svojom tužbom naveo sledeće: (i) KAP kao administrator javnih preduzeća na početku nije bio upoznat sa vođenjem ovog sudskog postupka, i, po njegovim navodima, (ii) nadležno lice koje je zastupalo Radio-televiziju Priština pred Osnovnim sudom nije imalo legitimaciju za postizanje takvog sporazuma. Nadalje, KAP je pokrenuo i (iii) pitanje stvarne nadležnosti Osnovnog suda u Prištini u ovom predmetu, s obzirom na činjenicu da je Radio-televizija Priština javno preduzeće i da je nadležni sud u konkretnom slučaju zapravo Posebna komora Vrhovnog suda Kosova.
17. Dana 19. novembra 2019. godine, KAP je podneo Osnovnom sudu u Prištini zahtev za određivanje mere obezbeđenja na spornoj imovini, sa zahtevom da ista ne bude prodana ili otuđena od strane podnosioca zahteva do donošenja konačne odluke o poništenju sudskog poravnanja.
18. Dana 21. novembra 2019. godine, Osnovni sud u Prištini je rešenjem [C.N. 3680/19] usvojio zahtev za meru obezbeđenja koju je tražio KAP, a kojom je podnosiocu zahteva zabranjena prodaja ili otuđenje sporne imovine.
19. Dana 6. decembra 2019. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv gore navedenog rešenja Osnovnog suda, navodeći pogrešno utvrđeno činjenično stanje.
20. Dana 3. februara 2020. godine, Apelacioni sud je rešenjem [CAN. 194/2020] usvojio kao osnovan zahtev podnosioca zahteva, poništio rešenje [C.N. 3680/19] od 21. novembra 2019. godine o meri obezbeđenja i vratio predmet na ponovno suđenje obrazlažući da je

gore navedena odluka bila doneta uz povrede odredaba Zakona o parničnom postupku i Zakona br. 06/L-086 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Zakon o PKVS) što se tiče nadležnosti.

21. Dana 24. februara 2020. godine, Osnovni sud u Prištini se rešenjem [C. br. 3680/19] oglasio nenadležnim za suđenje u ovom predmetu i odlučio da se predmet prosledi Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova.
22. Dana 27. oktobra 2021. godine, podnosilac zahteva je odgovorom na tužbu koju je podneo KAP od 19. novembra 2019. godine, osporio tužbu u celosti, tražeći da se tužba KAP-a odbije kao neosnovana. Podnosilac zahteva je takođe odgovorom na tužbu koju je podneo KAP, naveo da se tužba KAP-a mora odbiti kao neosnovana iz razloga koji su navedeni u odgovoru i *“onih koji će biti izneti na raspravama”*.
23. Dana 18. novembra 2021. godine, Specijalizovano veće je presudom [C-III-20-0069] usvojilo u celosti tužbeni zahtev Radio-televizije Priština i poništilo sudsko poravnanje [C. br. 3159/17], sa obrazloženjem da sudsko poravnanje ne može da proizvodi pravno dejstvo zbog toga što je (i) doneto od strane Osnovnog suda u Prištine koji u konkretnom slučaju nije imao stvarnu nadležnost da se bavi predmetom, i štaviše (ii) lica koja su potpisala u ime Radio-televizije Kosova nisu imala posebno ovlašćenje od KAP-a. Specijalizovano veće je u svojoj presudi navelo je da primenom odredaba *“člana 76. stav 3. Zakona o SKVSK (br. 06 L-086)”*, u vezi sa članom 399. Zakona o parničnom postupku, zaključilo da su *„relevantne činjenice u predmetu nesporne i donosi ovu presudu bez zakazivanja rasprave“*.
24. Dana 30. decembra 2021. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Žalbenom veću protiv gore pomenute presude Specijalizovanog veća, navodeći pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi dalje tražio od Žalbenog veća da *„u vezi sa konkretnim slučajem, ukoliko smatra da je to potrebno radi razjašnjenja činjenica u predmetu zakaže raspravu, kako bi se razjasnile činjenice u predmetu“*.
25. Dana 22. marta 2022. godine, Žalbeno veće je presudom [AC-I-21-0867-A001] odbilo, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdilo prvostepenu presudu, smatrajući da je ista pravična i da sadrži dovoljno obrazloženje. Povodom navoda podnosioca da je KAP uredno pozvan od strane Osnovnog suda kada je i postignuto sudsko poravnanje, Žalbeno veće smatra da ovaj navod nije potkrepljen materijalnim dokazima. Povodom navoda podnosioca da je Radio-televizija Priština imala aktivnu legitimaciju da postupa u svoje ime i za svoj račun, Žalbeno veće je smatralo da nijedno društveno preduzeće koje je pod upravom KAP-a, ne može da se zastupa samo sebe u sudskim postupcima. I na kraju, povodom navoda podnosioca da KAP nema pravo da ospori vlasništvo podnosioca nad spornom imovinom, jer je, po njegovim rečima, vlasništvo stečeno pravosnažnom presudom (pozivajući se na sudsko poravnanje [C. br. 3159/17]). Povodom zahteva podnosioca za održavanje rasprave u vezi sa predmetom, Žalbeno veće u obrazloženju svoje presude navodi da je na osnovu člana 69. stav 1. Zakona br. 06/L-086 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, odlučilo da odustane od usmenog dela postupka.

Navodi podnosioca zahteva

26. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su osporenim presudom povredena njegova prava zagarantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.
27. Podnosilac zahteva pred Sudom u suštini navodi da ni Žalbeno ni Specijalizovano veće nije održalo raspravu o predmetu radi razjašnjenja činjenica. S tim u vezi, podnosilac zahteva naglašava sledeće: „*U konkretnom slučaju su, kako prvostepena presuda, tako i drugostepena presuda Posebne komore Vrhovnog suda, donete ne samo bez javne rasprave, već i u odsustvu stranaka, a nije obavljeno ni javno objavljivanje presuda (u presudama ni na koji odgovarajući način nije utvrđeno objavljivanje presuda o pravima podnosioca ovog zahteva imovinsko-pravne prirode)*“.
28. Prema podnosiocu zahteva, Žalbeno veće je u konkretnom slučaju meritorno odlučilo o imovinskom pravu, ne omogućavajući strankama u postupku da prisustvuju sudskoj raspravi.
29. Podnosilac zahteva dalje dodaje da „*usled toga što nije održana usmena i javna rasprava, nisu ispoštovana načela neposrednosti i kontradiktornosti u spornoj građansko-pravnoj stvari, u kojoj je odlučeno o pravu svojine građanina. To su prouzrokovali i prvi i drugi stepen postupajućeg suda jer se drugi stepen upustio u činjenična pitanja (meritornim odlučivanjem u slučaju odbijanja žalbe kojom je napadnut i žalbeni pravni osnov, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje)*“. Podnosilac zahteva navodi da su Žalbeno i Specijalizovano veće u ovom slučaju postupili kao da su odlučili da je odbiju iz procesnih razloga, a u konkretnom slučaju stvar je bila meritorna.
30. Podnosilac zahteva traži pred Sudom da se proglasi ništavom osporena presuda kojom je potvrđena presuda Specijalizovanog veća.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[...]

Član 24.

[Jednakost pred zakonom]

1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
2. *Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
3. *Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

[...]

ZAKON Br. 04/L-033 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju

Član 10. Presude, odluke i žalbe

[...]

11. *Kada žalbeno veće prihvati i odlučuje o žalbi striktno se primenjuju sledeći propisi:*
 - 11.1. *žalbeno veće ne menja, poništava, ukida ili na drugi način menja bilo koje nalaze o činjenica suda, specijalnog veća, podveća ili sudije pojedinca, osim ako žalbeno veće utvrdi da su takve činjenice očigledno pogrešne. Nalaz o činjenicama ne smatra se pogrešnim ako je takva činjenica podržana razumnim tumačenjem zapisnika sa suđenja i dokaza podnesenih tokom postupka, i;*
 - 11.2. *žalbeno veće sprovodi de novo preispitivanje svakog zakonskog pitanja koje postavi tužilac ili tužena strana u svojim pisanim podnescima.*

[...]

Aneks o Zakonu br. 04/L-033 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju

Poslovnik o radu Specijalne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju

Član 36. Opšta pravila izvođenja dokaza

[...]

3. Stranka koja tvrdi o postojanju određene činjenice ili dokaza dobija opravdanu priliku da podnese ili da na uvid materijalne dokaze koji potkrepljuju date tvrdnje. Ukoliko data stranka ne podnese ili ne da na uvid date dokaze, smatra se da stranka nije ispunila svoju obavezu ispunjavanja tereta dokaza kada govorimo o tim tvrdnjama.

Član 64. Usmeni žalbeni postupak

1. Žalbeno veće, na svoju inicijativu ili po dobijanju pismenog zahteva stranke, odlučuje o tome da li da održi jedno ili više usmenih rasprava povodom odnosne žalbe. Žalbeno veće uzima u obzir bilo koji zahtev za održavanje usmenog postupka koji je podnet od strane jedne od stranaka i koji predočava razloge za zahtevanje usmenih postupaka. Dati zahtev mora se podneti pre zaključivanja pismenih žalbenih postupaka.

[...]

Član 65. Podnošenje novih dokaza

U izuzetnim okolnostima i nakon ukazivanja na dobru nameru, Žalbeno veće može dozvoliti stranki da predoči Žalbenom veću nove dokaze koji nisu bili na raspolaganju stranki tokom dokaznog dela prvostepenog postupka. Pismeni zahtev za dobijanje date dozvole podnosi se prvo Žalbenom odboru i uručuje se drugim strankama najmanje petnaest (15) dana pre dana održavanja rasprave, u slučajevima u kojima se predlaže izvođenje datih dokaza. Žalbeno veće može ovlastiti izvođenje novih dokaza ukoliko smatra da je isto u interesu pravde.

Zakon br. 06/L-086 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju

Član 69. Usmeni žalbeni postupak

1. Njegovom inicijativom ili na osnovu pismenog zahteva jedne strane, Žalbeno veće odlučuje ukoliko će održati jednu ili više sednice saslušanja u vezi sa odgovarajućom žalbom. Apelacioni koledž uzima u obzir bilo koji zahtev za usmenu proceduru koja se podnosi od bilo koje stranke, koja podnosi njene razloge za podnošenje zahteva za usmenu proceduru. Takav zahtev podnosi se pre završetka procedure pismene žalbe.

[...]

Zakon br. 04/L-034 o Kosovskoj agenciji za privatizaciju

Član 5. Preduzeća i imovina pod administrativnom nadležnošću Agencije

1. Agencija ima isključivu administrativnu nadležnost nad:

1.1. preduzećima u društvenom vlasništvu, bez obzira da li su one podvrgnute transformaciji ili ne.

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

Član 17.

17.1 Sud po službenoj dužnosti, treba da konstatuje, odmah nakon primanja tužbe, da li je nadležna za procesuiranje podnetog predmetnog pitanja.

17.2 To vrednovanje nadležnosti se vrši na osnovu iskaza u tužbi, i na osnovu činjenica koje su poznate samom sudu.

17.3 Ukoliko se tokom procesuiranja odnosne stvari promene okolnosti na koje se oslanjala nadležnost suda, sud koji je bio nadležan u trenutku podnošenja tužbe ostaje i dalje nadležan, nasuprot činjenici da takve promene čine nadležnim drugi sud iste vrste.

Član 18.

18.1 Sud se po službenoj dužnosti, tokom celokupnog postupka brine da li rešenje spora spada ili ne u sudsku nadležnost.

18.2 Kada sud tokom procesuiranja stvari konstatuje da za rešenje spora nije nadležan sud nego neki drugi državni organ, proglasiće se nekompetentnom, proglasiće nevažećim sve izvršene proceduralne postupke i odbacuje tužbu koja joj je podneta.

18.3 Ali sud neće tako postupiti ukoliko nadležnost suda naše zemlje zavisi od saglasnosti optuženog a optuženi je dao svoju saglasnost..

Član 19.

Svaki sud se tokom celokupnog prvostepenog postupka, brine prema službenoj dužnosti o svojoj predmetnoj nadležnosti.

Član 414.

414.2 Stranke ne mogu rešiti njihov spor sudskim poravnanjem kada se tužbeni zahtev odnosi na prava koja se odnose kojima ne mogu da raspolaze slobodno (član 3, stav 3).

Član 418.

418.3 Sudsko poravnanje poništava se i kada je u njenom zaključavanju učestovala i stranka bez parnične sposobnosti ili ukoliko je stranku zastupao ovlašćeno lice ili lice koje nije imalo potrebno ovlašćenje za izvršenje posebnih proceduralnih radnji, osim kada su takve radnje odobrene kasnije od same stranke.

418.4 Tužba za poništenje sudskog poravnanja i stava 2 i 3 ovog člana može se podignuti u roku od 30 dana od dana kada se saznalo o razlogu poništenja a najkasnije u roku od 1 godine od dana zaključenja sudskog poravnanja.

Ocena prihvatljivosti zahteva

31. Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.
32. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

33. U nastavku, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. (Individuralni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47. (Individuralni zahtevi)

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

Član 48. (Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49. (Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...“.

34. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana i da osporava akt javnog organa, odnosno presudu [AC-I-21-0867-A001] Žalbenog veća od 10. marta 2022. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.

35. Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da je osporenim presudom povređeno njegovo pravo na jednakost pred zakonom zagarantovano članom 24. Ustava, kao i pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava.
36. Sud takođe utvrđuje da zahtev podnosioca zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti koji su propisani stavom (1) pravila 39. (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika. Isti se ne može proglasiti neprihvatljivim po osnovu uslova propisanih stavom (3) pravila 39. Poslovnika. Pored toga, Sud ocenjuje da ovaj zahtev nije očigledno neosnovan kao što propisano stavom (2) pravila 39. Poslovnika i samim tim se mora proglasiti prihvatljivim i razmotriti njegov meritum.

Meritum

37. Sud podseća da su okolnosti slučaja povezane sa tužbom koju je podnosilac zahteva podneo protiv Radio-televizije Priština za utvrđivanje prava svojine na katastarskoj parceli [br. 01781-2] u Prištini, za koju se iz spisa predmeta ispostavlja da je u društvenoj svojini. Podnosilac zahteva i predstavnici Radio-televizije Priština su postigli sudske poravnaje [C. br.3159/17] u Osnovnom sudu u Prištini, a nakon toga je sporna imovina prešla u svojinu podnosioca zahteva. KAP je kao predstavnik društvenih preduzeća podneo tužbu Osnovnom sudu, kojom je tražio da se sudske poravnaje poništi, a pored toga osporio je i nadležnost Osnovnog suda u ovom sudske postupku. Osnovni sud se oglašio nenadležnim i prosledio predmet Posebnoj komori Vrhovnog suda na dalje razmatranje. Podnosilac zahteva je odgovorom na tužbu koju je podneo KAP, tražio da se tužba KAP-a odbije kao neosnovana iz razloga koji su navedeni u odgovoru i *“onih koji će biti izneti na raspravama”*. Specijalizovano veće je usvojilo tužbu KAP-a sa obrazloženjem da sudske poravnaje ne može da proizvodi pravno dejstvo jer je doneto od strane Osnovnog suda u Prištini, koji u konkretnom slučaju nije imao stvarnu nadležnost da se bavi predmetom, a pored toga i lica koja su potpisala u ime Radio-televizije Kosova nisu imala posebno ovlašćenje od KAP-a. Specijalizovano veće je u svojoj presudi navelo da je primenom *„člana 76. stav 3. Zakona o PKVSK (br. 06 L-086)“* u vezi sa članom 399. Zakona o parničnom postupku, zaključilo da su *„relevantne činjenice u predmetu nesporne i donosi ovu presudu bez zakazivanja rasprave“*. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Žalbenom veću protiv gore navedene odluke i tražio od istog da *„ukoliko smatra da je to potrebno radi razjašnjenja činjenica u predmetu, zakaže raspravu u vezi sa predmetom“*. Žalbeno veće je odbilo, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i zahtev za održavanje rasprave u vezi sa predmetom.
38. Podnosilac zahteva osporava nalaze Apelacionog suda, tvrdeći da su mu povređena prava zaštićena Ustavom, odnosno članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a navodeći, u suštini, da je do povrede njegovih prava zaštićenih Ustavom došlo kao rezultat neodržavanja rasprave.
39. Ovu kategoriju navoda Sud će razmotriti na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), u skladu sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
40. Sud će, u ovom aspektu, najpre razmotriti navode podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava zbog izostanka rasprave pred PKVS-om. U tu svrhu, Sud će u nastavku prvo (i) izložiti opšta načela koja se odnose na pravo na raspravu koje je zagarantovano gore

navedenim članovima Ustava i EKLJP; a zatim će (ii) primeniti ista na okolnosti konkretnog slučaja.

(i) *Opšta načela koja se odnose na pravo na raspravu*

41. Sud pre svega naglašava da je sudska praksa ESLJP-a ustanovila osnovna načela u pogledu prava na raspravu. Na osnovu ove sudske prakse, Sud je takođe utvrdio relevantna načela i izuzetke, na osnovu kojih se ocenjuje nužnost održavanja rasprave u zavisnosti od okolnosti predmetnih slučajeva. Nedavno je Sud, nizom presuda, utvrdio povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP zbog izostanka rasprave pred PKVS-om, odnosno i pred Specijalizovanim i pred Žalbenim većem PKVS-a, prilikom utvrđivanja prava radnika bivšeg preduzeća “Agimi” nakon njegove privatizacije, a Sud će se na njih u nastavku pozivati kao na slučajeve Suda koji se odnose na bivše preduzeće “Agimi” (vidi pet (5) presuda u slučajevima bivšeg preduzeća “Agimi”: [KI145/19](#), [KI146/19](#), [KI147/19](#), [KI149/19](#), [KI150/19](#), [KI151/19](#), [KI152/19](#), [KI153/19](#), [KI154/19](#), [KI155/19](#), [KI156/19](#), [KI157/19](#) i [KI159/19](#), sa podnosiocem *Et-hem Bokshi i drugi*, ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju AC-I-13-0181-A0008 od 29. avgusta 2019. godine, presuda od 10. decembra 2020. godine; [KI160/19](#), [KI161/19](#), [KI162/19](#), [KI164/19](#), [KI165/19](#), [KI166/19](#), [KI167/19](#), [KI168/19](#), [KI169/19](#), [KI170/19](#), [KI171/19](#), [KI172/19](#), [KI173/19](#) i [KI178/19](#), sa podnosiocem *Muhamet Këndusi i drugi*, ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju AC-I-13-0181-A0008 od 29. avgusta 2019. godine, presuda od 27. januara 2021. godine; [KI181/19](#), [KI182/19](#) i [KI183/19](#), sa podnosiocem *Fllanza Naka, Fatmire Lima i Leman Masar Zhubi*, ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju AC-I-13-0181-A0008 od 29. avgusta 2019. godine, presuda od 27. januara 2021. godine; i [KI220/19](#), [KI221/19](#), [KI223/19](#) i [KI234/19](#), sa podnosiocem *Sadete Koca Lila i drugi*, ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju AC-I-13-0181-A0008 od 29. avgusta 2019. godine, presuda od 25. marta 2021. godine; i [KI186/19](#), [KI187/19](#), [KI200/19](#) i [KI208/19](#), sa podnosiocem *Belkize Vula Shala i drugi*, presuda od 28. aprila 2021. godine). Sud će se prilikom razmatranja izloženih načela, potvrđenih gore navedenim presudama Suda i njihove primene na okolnosti konkretnog slučaja pozvati na svoju prvu presudu koja se odnosi na bivše preduzeće “Agimi”, odnosno na slučajeve [KI145/19](#), [KI145/19](#), [KI146/19](#), [KI147/19](#), [KI149/19](#), [KI150/19](#), [KI151/19](#), [KI152/19](#), [KI153/19](#), [KI154/19](#), [KI155/19](#), [KI156/19](#), [KI157/19](#) i [KI159/19](#), sa podnosiocem *Et-hem Bokshi i drugi*.
42. Načela koja su razrađena u relevantnoj sudskoj praksi ESLJP-a, ali i u gore navedenim slučajevima, odnosno presudama Suda u slučajevima bivšeg preduzeća “Agimi”, navode da javna priroda postupaka pred sudskim organima navedenim u članu 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP, štiti parnične stranke od tajnog upravljanja pravdom, u odsustvu javne rasprave. Javnost sudskih postupaka je takođe jedan od mehanizama kojima se čuva poverenje u pravdu. Takvo načelo, štaviše, doprinosi postizanju ciljeva člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP, koji se tiču pravičnog suđenja, a čije garantovanje je jedno od osnovnih načela svakog demokratskog društva sadržanih u Ustavu i EKLJP (vidi gore navedene slučajeve Suda koji se odnose na bivše preduzeće “Agimi” ([KI145/19](#), [KI145/19](#), [KI146/19](#), [KI147/19](#), [KI149/19](#), [KI150/19](#), [KI151/19](#), [KI152/19](#), [KI153/19](#), [KI154/19](#), [KI155/19](#), [KI156/19](#), [KI157/19](#) i [KI159/19](#), podnosilac zahteva *Et-hem Bokshi i drugi*, gore citirane, stav 47).

43. U principu, parnične stranke imaju pravo na javnu raspravu, ali takva obaveza nije apsolutna. U meri u kojoj je to relevantno za sadašnje okolnosti, sudska praksa ESLJP-a je razvila glavna načela koja se odnose na (i) pravo na raspravu pred sudovima prvog stepena; (ii) pravo na raspravu pred sudovima drugog i trećeg stepena; (iii) načela na osnovu kojih treba utvrditi da li je rasprava nužna; i (iv) da li se to što ne postoji rasprava na prvom stepenu može ispraviti održavanjem rasprave na višem stepenu i relevantne kriterijume za sprovođenje te procene. Svakako, u svim okolnostima, nadležni sud mora da opravda izostanak rasprave (vidi slučajeve Suda koji se odnose na bivše preduzeće “Agimi”, KI145/19, KI145/19, KI146/19, KI147/19, KI149/19, KI150/19, KI151/19, KI152/19, KI153/19, KI154/19, KI155/19, KI156/19, KI157/19 i KI159/19, podnosilac zahteva *Et-hem Bokshi i drugi*, gore citirane, stav 48).
44. Što se tiče prvog pitanja, odnosno obaveze da se održi rasprava pred sudovima prvog stepena, ESLJP je naglasio da je u postupcima pred sudom prvog i jedinog stepena, pravo na raspravu zagantovano stavom 1. člana 6. EKLJP (vidi, između ostalog, predmete ESLJP-a *Fredin protiv Švedske* (br. 2), presuda od 23. februara 1994. godine, stavovi 21-22; *Allan Jacobsson protiv Švedske* (br. 2), presuda od 19. februara 1998. godine, stav 46; *Göç protiv Turske*, presuda od 11. jula 2002. godine, stav 47; i *Selmani i drugi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije*, presuda od 9. februara 2017. godine, stavovi 37-39; vidi, takođe, slučajeve Suda KI145/19, KI145/19, KI146/19, KI147/19, KI149/19, KI150/19, KI151/19, KI152/19, KI153/19, KI154/19, KI155/19, KI156/19, KI157/19 i KI159/19, podnosilac zahteva *Et-hem Bokshi i drugi*, gore citirane, stav 49).
45. Međutim, takođe prema sudskoj praksi ESLJP-a, postoje i izuzeci od ovog opšteg pravila, i to su slučajevi u kojima “*postoje izuzetne okolnosti koje opravdavaju to što se odustalo od rasprave*” u prvom i jedinom stepenu (vidi, u tom pogledu, predmete ESLJP-a *Hesse-Anger i Anger protiv Nemačke*, odluka od 17. maja 2001. godine; i *Mirovni Inštitut protiv Slovenije*, presuda od 13. marta 2018. godine, stav 36). Karakter takvih izuzetnih okolnosti proističe iz prirode problema koje sadrži određeni predmet, na primer, predmeti koji se odnose isključivo na pravna pitanja ili pitanja veoma tehničke prirode (vidi predmet ESLJP-a *Koottummel protiv Austrije*, presuda od 10. decembra 2009. godine, stavovi 19 i 20).
46. Što se tiče drugog pitanja, odnosno obaveze održavanja rasprave pred sudovima drugog i trećeg stepena, sudska praksa ESLJP-a naglašava da se izostanak rasprave može opravdati posebnim karakteristikama predmeta o kome je reč pod uslovom da je rasprava održana u prvom stepenu (vidi, u ovom kontekstu, predmet ESLJP-a *Salomonsson protiv Švedske*, presuda od 12. novembra 2002. godine, stav 36). Na taj način se za postupke pred apelacionim sudovima, koji obuhvataju samo pravna, a ne i činjenična pitanja, može smatrati da su u skladu sa garancijama sadržanim u članu 6. EKLJP, čak i ako u drugom stepenu nije održana rasprava (vidi predmet ESLJP-a *Miller protiv Švedske*, presuda od 8. februara 2005. godine, stav 30; i vidi, takođe, slučajeve Suda KI145/19, KI145/19, KI146/19, KI147/19, KI149/19, KI150/19, KI151/19, KI152/19, KI153/19, KI154/19, KI155/19, KI156/19, KI157/19 i KI159/19, podnosilac zahteva *Et-hem Bokshi i drugi*, gore citirane, stav 50). Shodno navedenom, i u principu, izostanak rasprave se može opravdati samo “*postojanjem izuzetnih okolnosti*”, koje su definisane sudskom praksom ESLJP-a, a u suprotnom ona je zagantovana strankama na najmanje jednom nivou nadležnosti, na osnovu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
47. Što se tiče trećeg pitanja, odnosno načela na osnovu kojih treba utvrditi da li je rasprava nužna, Sud se poziva na presudu ESLJP-a od 6. novembra 2018. godine *Ramos Nunes de Carvalho e Sá protiv Portugalije*, u kojoj je Veliko veće ESLJP-a ustanovilo načela na

osnovu kojih treba oceniti nužnost rasprave. Prema ovoj presudi, rasprava nije nužna ako dati predmet (i) sadrži samo pravna pitanja koja su ograničena po svojoj prirodi (vidi predmete ESLJP-a [Allan Jacobsson protiv Švedske](#) (br. 2), gore citiran, stav 49; i [Valová, Slezák i Slezák protiv Slovačke](#), presuda iz juna 2004. godine, stavovi 65-68) ili ako je to predmet koji nije naročito složen (vidi predmet ESLJP-a [Varela Assalino protiv Portugalije](#), odluka od 25. aprila 2002. godine); (ii) sadrži sporove koji su visokotehničke prirode koje je bolje rešavati u pismenoj formi nego usmenim argumentima na raspravi; i (iii) ne sadrži pitanja verodostojnosti stranaka ili sporne činjenice i sudovi mogu da donesu pravičnu i obrazloženu odluku na osnovu podnesaka stranaka i drugog materijala u pismenoj formi (vidi predmete ESLJP-a [Döry protiv Švedske](#), presuda od 12. novembra 2002. godine, stav 37; i [Saccoccia protiv Austrije](#), presuda od 18. decembra 2008. godine, stav 73; vidi, takođe, slučajeve Suda KI145/19, KI146/19, KI147/19, KI149/19, KI150/19, KI151/19, KI152/19, KI153/19, KI154/19, KI155/19, KI156/19, KI157/19 i KI159/19, podnosilac zahteva *Et-hem Bokshi i rugi*, gore citirane, stav 51).

48. U suprotnom, na osnovu gore navedene presude, rasprava se smatra nužnom onda kada dati predmet (i) sadrži potrebu za ispitivanjem pravnih i činjeničnih pitanja, uključujući i predmete u kojima treba proceniti da li su niži organi vlasti pravilno utvrdili činjenice (vidi, između ostalog, predmete ESLJP-a [Malhous protiv Češke Republike](#), presuda od 12. jula 2001. godine, stav 60; i [Fischer protiv Austrije](#), presuda od 26. aprila 1995. godine, stav 44); i (ii) nalaže da nadležni sud stekne ličnu predstavu o dotičnim strankama i kada im treba omogućiti da objasne lični položaj, tako što će to učiniti lično ili preko svog zastupnika. Primere ove situacije predstavljaju slučajevi kada sud treba da sasluša dokaze stranaka o ličnoj patnji kako bi mogao da utvrdi odgovarajući nivo naknade (vidi predmete ESLJP-a [Göç protiv Turske](#), gore citiran, stav 51; i [Lorenzetti protiv Italije](#), presuda od 10. aprila 2012. godine, stav 33) ili kada treba da pribavi informacije o karakteru stranke, njenom ponašanju i opasnosti koju ona predstavlja (vidi predmet ESLJP-a [De Tommaso protiv Italije](#), presuda od 23. februara 2017. godine, stav 167).
49. Što se tiče četvrtog pitanja, odnosno mogućnosti da se u drugom stepenu ispravi to što ne postoji rasprava na prvom stepenu i relevantnih kriterijuma, ESLJP je svojom sudskom praksom utvrdio da, u principu, takva ispravka zavisi od nadležnosti višeg suda. Ako viši sud ima punu nadležnost da preispita meritum samog predmeta, što bi obuhvatilo i preispitivanje činjenica, tada se to što ne postoji rasprava na prvom stepenu, može ispraviti u drugom stepenu (vidi predmet ESLJP-a [Ramos Nunes de Carvalho e Sá protiv Portugalije](#), gore citiran, stav 192 i tu korišćene reference; i vidi, takođe, Vodič ESLJP-a od 31. decembra 2020. godine za član 6. EKLJP, Pravo na pravično suđenje, građanskopravni aspekt, IV. Procesni zahtevi; B. Javna rasprava, stav 401 i tu korišćene reference).
50. Shodno navedenom, Sud, pozivajući se dosledno na sudske praksu ESLJP-a, kao i Suda, naglašava da sama činjenica da stranke nisu zatražile da se održi rasprava, ne mora značiti da su se iste odrekle prava na održavanje rasprave (vidi slučajeve Suda KI145/19, KI146/19, KI147/19, KI149/19, KI150/19, KI151/19, KI152/19, KI153/19, KI154/19, KI155/19, KI156/19, KI157/19 i KI159/19, podnosioci *Et-hem Bokshi i drugi*, gore citirane, stav 54, za više detalja o odricanju od prava na raspravu, vidi Vodič ESLJP-a od 30. aprila 2020. godine za član 6. EKLJP, Pravo na pravično suđenje, građanskopravni aspekt, IV. Procesni zahtevi; B. Javna rasprava, stavovi 420 i 421 i tu korišćene reference). Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, takvo pitanje zavisi od karakteristika unutrašnjeg prava i okolnosti svakog slučaja pojedinačno (vidi predmet ESLJP-a [Göç protiv Turske](#), gore citiran, stav 48).

51. Na kraju, Sud rezimira činjenične okolnosti slučaja bivšeg preduzeća "Agimi" [presuda Suda od 10. decembra 2020. godine u slučajevima KI145/19, KI146/19, KI147/19, KI149/19, KI150/19, KI151/19, KI152/19, KI153/19, KI154/19, KI155/19, KI156/19, KI157/19 i KI159/19], kao i svoje nalaze koji su doveli do utvrđivanja povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao rezultat izostanka rasprave pred Žalbenim većem PKVS-a. Okolnosti ovog napred navedenog slučaja povezane su sa privatizacijom preduzeća DP "Agimi" u Đakovici i odgovarajućim pravima zaposlenih da im se prizna status zaposlenih sa legitimnim pravima da ostvare jedan deo od prihoda od dvadeset posto (20%) od te privatizacije, kao što je utvrđeno u članu 68. (Prigovori u vezi sa spiskom zaposlenih koji polažu pravo na naknadu) Aneksa Zakona o Posebnoj komori Vrhovnog suda i stavu 4. člana 10. Uredbe br. 2003/13 izmenjene i dopunjene Uredbom br. 2004/45. Podnosioci zahteva nisu uvršteni na privremeni spisak zaposlenih sa legitimnim pravima da ostvare jedan deo od prihoda od dvadeset posto (20%) od privatizacije DP "Agimi". Kao rezultat odbijanja njihove žalbe od strane Kosovske agencije za privatizaciju, podnosioci zahteva su pokrenuli tužbu pred Specijalizovanim većem Posebne komore Vrhovnog suda, osporavajući odluku Kosovske agencije za privatizaciju. Svi podnosioci zahteva su tražili da se održi rasprava pred Specijalizovanim većem. Specijalizovano veće je odbilo zahtev za raspravu sa obrazloženjem da su „*dostavljene činjenice i dokazi dovoljno jasni*“ i dalo za pravo podnosiocima zahteva, sa izuzetkom dvoje od njih, i utvrdilo da su bili diskriminisani, pa se stoga isti moraju uvrstiti na konačni spisak Kosovske agencije za privatizaciju. Postupajući na osnovu žalbe Kosovske agencije za privatizaciju protiv te presude, Žalbeno veće je u avgustu 2019. godine donelo osporenu presudu, kojom je usvojilo žalbu Kosovske agencije za privatizaciju i preinačilo presudu Specijalizovanog veća, uklonivši „*sa spiska korisnika 20% od procesa privatizacije DP "Agimi" Đakovica*“ sve podnosiocima zahteva. Ovu presudu su podnosioci zahteva osporili pred Sudom, navodeći, između ostalog, da je ista doneta u suprotnosti sa članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] iz razloga što je Žalbeno veće preinačilo presudu Specijalizovanog veća (i) bez rasprave; (ii) bez dovoljnog obrazloženja; (iii) uz proizvoljno tumačenje zakona; i (iv) uz povredu njihovog prava na suđenje u razumnom roku.
52. Prilikom ocene navoda podnosilaca zahteva u tim slučajevima, Sud se fokusirao na one koji se odnose na izostanak rasprave pred Posebnom komorom Vrhovnog suda. Sud je nakon primene gore navedenih načela ustanovljenih sudskom praksom ESLJP-a, utvrdio da je osporena presuda, odnosno presuda [AC-I-13-0181-A0008] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda od 29. avgusta 2019. godine doneta u suprotnosti sa garancijama sadržanim u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, koje se odnose na pravo na raspravu, između ostalog, zbog toga što (i) činjenica da podnosioci zahteva nisu tražili raspravu pred Žalbenim većem ne podrazumeva njihovo odricanje od ovog prava, niti oslobađa Žalbeno veće od obaveze da na sopstvenu inicijativu ispita nužnost održavanja rasprave; (ii) podnosiocima zahteva je uskraćeno pravo na raspravu na oba nivoa Posebne komore Vrhovnog suda; (iii) Žalbeno veće nije razmatralo „*isključivo pravna pitanja ili pitanja visokotehničke prirode*“, kao pitanja na osnovu kojih su mogle postojati „*izuzetne okolnosti koje opravdavaju izostanak rasprave*“; (iv) Žalbeno veće je zapravo razmatralo „*činjenična i pravna*“ pitanja, kao pitanja čije ispitivanje, u principu, zahteva održavanje rasprave; i (v) Žalbeno veće nije obrazložilo „*odustajanje od usmene rasprave*“. Sud, takođe, podseća da je ista načela i utvrđenja primenio i ustanovio u još tri presude u slučajevima bivšeg preduzeća Agimi, kojima je utvrdio povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao rezultat neodržavanja rasprave na nivou Žalbenog veća PKVS-a.

(ii) *Primena prethodno izloženih načela na okolnosti konkretnog slučaja*

53. Sud najpre podseća da na osnovu sudske prakse ESLJP-a, član 6. EKLJP, u principu, garantuje održavanje rasprave na najmanje jednom nivou odlučivanja. Ona je, kao što je prethodno razjašnjeno, u principu, (i) nužna ako prvostepeni sud ima isključivu nadležnost za donošenje odluke o činjeničnim i pravnim pitanjima; (ii) nije nužna u drugom stepenu ako je rasprava održana u prvom stepenu, i pored činjenice da takvo utvrđenje zavisi od karakteristika konkretnog slučaja, na primer, ako drugi stepen odlučuje i o činjeničnim i o pravnim pitanjima; i (iii) nužna u drugom stepenu ako ista nije održana u prvom stepenu u slučajevima kada drugi stepen ima punu nadležnost za ispitivanje odluke prvog stepena i u odnosu na činjenična i na pravna pitanja. Izuzetak od ovih slučajeva se, u principu, pravi samo ako *“postoje izuzetne okolnosti koje opravdavaju izostanak rasprave”*, i koje je ESLJP, kao što je prethodno objašnjeno, kroz svoju sudsku praksu definisao kao slučajeve koji se odnose isključivo na pravna pitanja ili su više tehničke prirode.
54. Međutim, sagledavajući ceo sudski postupak konkretnog zahteva, jasno je da podnosilac zahteva u trenutku podnošenja odgovora na tužbu KAP-a Specijalizovanom veću PKVS-a nije izričito tražio održavanje rasprave, što bi predstavljalo suđenje u prvom stepenu. Ipak, podnosilac zahteva je u svom odgovoru predložio da se tužba KAP-a odbije kao neosnovana iz razloga koji su navedeni u odgovoru i *“onih koji će biti izneti na raspravama”*. U ovom delu sudskog postupka, Specijalizovano veće PKVS-a je naglasilo da je nakon što je usvojilo u celosti kao osnovanu žalbu KAP-a, poništivši sudsko poravnanje koje je postignuto između stranaka, u vezi sa održavanjem rasprave, nakon što je primenilo odredbe člana 76. stav 3. Zakona o PKVSK-u (br. 06/L-086) u vezi sa članom 399. Zakona o parničnom postupku, utvrdilo da su *„relevantne činjenice u predmetu nesporne i donosi ovu presudu bez zakazivanja rasprave...”*.
55. Sud nalazi da je isti stav zauzelo i Žalbeno veće PKVS-a koje je takođe odbilo žalbu podnosioca zahteva bez zakazivanja javne rasprave.
56. S obzirom na ovakav rezultat postupka pred Specijalizovanim većem PKVS-a i pred Žalbenim većem PKVS-a, postavlja se pitanje da li se podnosilac zahteva na bilo koji način odrekao prava na javnu raspravu pred većima Posebne komore ili su upravo ova dva veća Posebne komore napravila proceduralne propuste tako što su zaobišli prava podnosioca zahteva, pri čemu su donela presude na oba nivoa bez održavanja javne rasprave, što bi u određenim okolnostima dovelo do povrede prava podnosioca zahteva zagarantovanih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
57. Radi dobijanja adekvatnog odgovora, Sud će daljom analizom utvrditi da li se podnosilac zahteva odrekao prava na raspravu ili je u nekoj fazi sudskog postupka podneo takav zahtev jednom od veća PKVS-a. Ako se za odgovor na ovo pitanje ispostavi da je negativan, onda Sud, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mora da oceni da li u okolnostima konkretnog slučaja *“postoje izuzetne okolnosti koje opravdavaju izostanak rasprave”* na oba nivoa odlučivanja, odnosno pred Specijalizovanim većem PKVS-a i Žalbenim većem PKVS-a, respektivno. Sud će ovu ocenu izvršiti i na osnovu načela utvrđenih presudom Velikog veća *Ramos Nunes de Carvalho e Sá protiv Portugalije*.

a) Pravo na javnu raspravu

Da li se podnosilac zahteva odrekao prava na raspravu pred Specijalizovanim većem PKVS-a

58. S tim u vezi, Sud najpre podseća da podnosilac zahteva odgovorom na tužbu koju je KAP (u kojoj je tražio poništenje sudskog poravnjanja) podneo Specijalizovanom veću PKVS-a dana 27. oktobra 2021. godine, nije izričito tražio održavanje rasprave na prvom nivou sudskog postupka, odnosno u postupku pred Specijalizovanim većem PKVS-a, ali je podnosilac zahteva, između ostalog, naglasio da traži da se tužba KAP-a odbije kao neosnovana iz razloga koji su navedeni u odgovoru i „*onih koji će biti izneti na raspravama*“. Na osnovu svega napred navedenog, Sud ocenjuje da se u konkretnom slučaju ne može smatrati da se on „*dobrovoljno odrekao prava*“ na javnu raspravu na prvom nivou suđenja, iz razloga što je on, iako nije izričito tražio, indirektno pokrenuo ovo pitanje, a pored toga razumljivo je i da on, kao i sve stranke u postupku, kada podnesu tužbeni zahtev ili odgovor na tužbu kao suprotna strana, imaju očekivanja da će nadležni sud zakazati javnu raspravu na kojoj će se raspravljati o činjeničnim i pravnim okolnostima u predmetu, što svakako predstavlja legitimno očekivanje svake stranke.
59. Konkretnije, Sud nalazi da je Specijalizovano veće PKVS-a, uprkos indirektnom zahtevu podnosioca zahteva, navodeći da se tužba KAP-a odbije kao neosnovana iz razloga navedenih u odgovoru i „*onih koji će biti izneti na raspravama*“, kao priliku da se razmotre sve okolnosti predmeta, zauzelo formalistički pristup u razmatranju predmeta podnosioca zahteva, primenivši „*član 76. stav 3. Zakona o PKVSK-u (br. 06 L-086)*“, u vezi sa članom 399. Zakona o parničnom postupku, i zaključivši da su „*relevantne činjenice u predmetu nesporne i donosi presudu bez zakazivanja rasprave*“.
60. Naime, Sud utvrđuje da je Specijalizovano veće PKVS-a donelo odluku da odustane od javne rasprave zbog toga što su činjenice u spisima predmeta, kao što je navelo, bile prilično jasne, pozivajući se na član 399. Zakona o parničnom postupku, koji kaže da, „*Kada sud, nakon što stigne odgovor na tužbu, konstatuje da iz iznesenih činjenica u tužbi ne proizilazi zasnovanost tužbenog zahteva, u tom slučaju on će doneti zasluženu odluku kojom se tužbeni zahtev odbije kao neosnovan. 399.2 Tužbeni zahtev smatra se neosnovanim, u smislu stava 1 ovog člana ukoliko je očigledno protivurečan sa iznesenim činjenicama u tužbi, ili ukoliko su činjenice na kojima se zasniva tužbeni zahtev očigledno protivurečne sa dokazima koje je predložio tužilac ili sa činjenicama koje su javno poznate*“.
61. Ovakvim formalističkim pristupom, Specijalizovano veće PKVS-a je, bez održavanja javne rasprave, zaključilo sledeće: i) da sudsko poravnanje ne može da proizvodi pravno dejstvo jer je doneto od strane Osnovnog suda u Prištini koji u konkretnom slučaju nije imao stvarnu nadležnost da se bavi predmetom i ii) lica koja su potpisala u ime Radio-televizije Kosova nisu imala posebno ovlašćenje od KAP-a.
62. Međutim, za ono što je zapravo bilo prilično jasno za Specijalizovano veće PKVS-a i što je dovelo do njegovog zaključka da su „*činjenične okolnosti u predmetu nesporne i donosi ovu presudu bez zakazivanja rasprave*“, ispostavlja se da nije bilo dovoljno jasno za podnosioca zahteva koji je izjavio žalbu Žalbenom veću.
63. U takvim okolnostima, Sud ne može da utvrdi da se nepostojanje izričitog zahteva za održavanje rasprave na nivou Specijalizovanog veća PKVS-a, može smatrati njegovim prećutnim odricanjem od prava na raspravu, iz razloga što je on na indirektnan način pokrenuo ovo pitanje, a pored toga i na osnovu navoda iz spisa predmeta je jasno da je podnosilac imao realno očekivanje da će Specijalizovano veće PKVS-a, kao nadležni sud, zakazati javnu raspravu kako bi otklonilo sve sumnje u vezi sa njegovim predmetom.

Da li se podnosilac zahteva odrekao prava na raspravu pred Žalbenim većem PKVS-a

64. Pored toga, Sud je takođe analizirao i postupak pred Žalbenim većem PKVS-a kako bi utvrdio da li se podnosilac zahteva odrekao prava na raspravu pred tim većem, kao drugostepenim sudom, koji, pridržavajući se garancija iz člana 31. Ustava, mora da ispravi propuste ukoliko su učinjeni od strane prvostepenog suda. U ovom kontekstu, Sud primećuje da je podnosilac zahteva izjavio žalbu Žalbenom veću PKVS-a protiv rešenja Specijalizovanog veća PKVS-a. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi istakao da je Specijalizovano veće PKVS-a pogrešno i nepotpuno utvrdilo činjenično stanje, navodeći sledeće:

„Prema žaliocu, prvi stepen PKVSK-a je pogrešno poništio ožalbenu presudu jer je sudsko poravnanje postignuto 2019. godine u vezi sa katastarskom parcelom br. 1781-2 KZ Priština, površine od 7768 m² i ova parcela je uknjižena i prešla u svojinu sadašnjeg tuženog. Žalilac smatra da ne stoji navodi KAP-a da KAP nije prisustvovao ovom sudskom poravnanju, pošto je, prema tužiocu, KAP sam odlučio da ne učestvuje na ovom ročištu iako je o njemu uredno obavešten. U parnično-pravnom predmetu između tužioca NSHIP Radio-televizija Priština protiv tuženog RTK i KAP, radi utvrđenja svojine, dana 26. aprila 2010. godine, Opštinski sud u Prištini je doneo presudu C. br. 601/2001, kojom je usvojio tužbeni zahtev tužioca i potvrdio da je NSHIP Radio-televizija Priština vlasnik nepokretnosti iz posedovnog lista br. 2294, katastarska parcela 1781/2, na mestu zvanom „Veternik“ u površini od 0.77.68 ha. KAP se na dan koji je određen za ročište u ovom parničnom predmetu, uprkos uredno dostavljenom pozivu od strane suda za dolazak na ročište, nije pojavio i nije opravdao izostanak.

Tuženi naglašava da se povodom drugog navoda u kojem KAP tvrdi da NSHIP Radio-televizija Priština nema aktivnu legitimaciju da deluje u svoje ime i za svoj račun, moraju pogledati i pročitati same izjave KAP-a u drugim sporovima koji se odnose na subjekta o kome je reč i u samoj Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova. Ako pažljivo pročitamo rešenje Posebne komore-Žalbenog veća ASC-11-0019 od 26. marta 2015. godine, videćemo da se u njemu, između ostalog, navodi da je „Radio-televizija Priština preduzeće u društvenoj svojini, kako je opisano u sertifikatu poslovnog subjekta. Tužilac, kao DP ima svoje legitimne organe i ima punu pravnu sposobnost da bude stranka u postupku, s obzirom da nije pod upravom KAP-a“.

Dakle, KAP se u tom sporu povukao iz postupka jer je s pravom smatrao da nije bio deo i stranka u postupku, prepuštajući RTP-u da upravlja svojim pravnim položajem, pošto ima punu aktivnu legitimaciju u postupku. Žalilac smatra da KAP nema pravo da osporava vlasništvo tuženog jer je to vlasništvo stečeno na zakonit način, na osnovu pravosnažne presude Osnovnog suda u Prištini C. br. 3159/17 od 10. aprila 2019. godine o sudskom poravnanju. Stoga je tuženi predložio Žalbenom veću PKVSK-a da se njegova žalba usvoji kao osnovana“. Podnosilac zahteva je takođe u svojoj žalbi Žalbenom veću tražio da se, ako se to smatra potrebnim radi razjašnjenja činjenica u predmetu, održi rasprava“.

65. Prema tome, iz sadržaja žalbe koju je podnosilac uložio Žalbenom veću protiv presude Specijalizovanog veća, Sud utvrđuje da su se glavni navodi podnosioca zahteva izneti pred Žalbenim većem PKVS-a, odnosili na utvrđenje činjeničnog stanja od strane Specijalizovanog veća, kao i na njegov zahtev za održavanje javne rasprave pred Žalbenim većem PKVS-a, u kojem je podnosilac zahteva, svojim argumentima, istakao da „Žalbena veće, ukoliko smatra da je to opravdano, održi javnu raspravu u vezi sa predmetom“. Shodno tome, namera podnosioca zahteva je bila da mu se tokom javne rasprave koja nije

održana pred Specijalizovanim većem, pruži mogućnost da iznese svoje argumente u vezi sa zaključkom prvostepenog suda tokom kojeg je poništeno sudsko poravnanje koje je postignuto između podnosioca zahteva i pravnog zastupnika KAP-a, kao i da sasluša stavove Žalbenog veća povodom tog navoda. S obzirom na navedeno, ne može se reći da podnosilac zahteva nije pokrenuo pitanje održavanja javne rasprave ili da se dobrovoljno odrekao prava na javnu raspravu.

66. Imajući ovo u vidu, Sud nalazi da je ovaj zahtev podnosioca za održavanje javne rasprave pred Žalbenim većem PKVS-a jasan i kao takav zahteva da bude razmotren od strane drugostepenog veća PKVS-a.
67. Međutim, na osnovu sadržaja presude [AC-I-21-0867-A001] Žalbenog veća od 10. marta 2022. godine, proizilazi da to veće nije zakazalo raspravu kako bi otklonilo propust Specijalizovanog veća, već u obrazloženju svoje presude navodi da je „na osnovu člana 69. stav 1. Zakona br. 06/L-086 o Posebnoj komori Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju odlučilo da odustane od usmenog dela postupka“.
68. Shodno tome, Sud utvrđuje da je Žalbena veće odustalo od održavanja javne rasprave, uprkos zahtevu podnosioca zahteva, zasnivajući celokupno obrazloženje u presudi [AC-I-21-0867-A001] od 10. marta 2022. godine na zakonskim odredbama, koje samo u procesnom smislu opravdavaju dato obrazloženje, ne odgovorivši na glavne navode podnosioca zahteva, koji je tražio održavanje javne rasprave zbog propusta Specijalizovanog veća PKVS-a.
69. S obzirom na sve napred navedeno, Sud smatra da nema potrebe da se dalje bavi utvrđivanjem da li se podnosilac zahteva odrekao javne rasprave pred Žalbenom većem PKVS, kada je više nego očigledno da je njegova namera u izjavljenoj žalbi bila upravo održavanje javne rasprave, koja bi u slučaju podnosioca zahteva, mogla da razjasni činjenično stanje, što se može videti iz spisa predmeta.
70. Ono što Sud nalazi kao zajedničku karakteristiku konkretnog sudskog postupka koji je vođen na dva nivoa, jeste ta (i) da podnosiocu zahteva nije pružena mogućnost da bude saslušan pred Specijalizovanim većem PKVS-a, koje je nadležno za ocenu činjenica i zakona; (ii) da podnosiocu zahteva nije pružena mogućnost da bude saslušan ni pred Žalbenim većem PKVS-a, iako je podnosilac zahteva to tražio; i (iii) da Žalbena veće PKVS-a, nije ni u suštinskom smislu uzelo u obzir i obradilo navode podnosioca zahteva po pitanju njegovog zahteva za održavanje javne rasprave.

a) Da li u okolnostima konkretnog slučaja postoje izuzetne okolnosti koje opravdavaju izostanak rasprave pred Specijalizovanim većem PKVS i Žalbenim većem PKVS

71. Sud još jednom podseća da na osnovu sudske prakse ESLJP-a, stranke imaju pravo na raspravu najmanje na jednoj instanci. Ta instanca je uglavnom prva instanca i ona koja ima nadležnost da odlučuje i o činjeničnim i o pravnim pitanjima. U tom kontekstu, kada je u pitanju obaveza održavanja rasprave pred sudovima druge ili treće instance, sudska praksa ESLJP-a ukazuje da se izostanak rasprave može opravdati na osnovu posebnih karakteristika datog slučaja pod uslovom da je rasprava održana u prvom stepenu. U principu, ako je rasprava održana u prvom stepenu, za postupke pred apelacionim sudovima, koji obuhvataju samo pravna, a ne i činjenična pitanja, može se smatrati da su u saglasnosti sa garancijama sadržanim u članu 6. EKLJP iako rasprava nije održana u

drugom stepenu. Naime, izuzetak od prava na raspravu su samo oni predmeti u kojima je utvrđeno da postoje „izuzetne okolnosti koje opravdaju izostanak rasprave“. Ove okolnosti, kao što je prethodno objašnjeno, sudska praksa ESLJP-a je klasifikovala kao predmete koji su povezani sa „pitanjima isključivo pravne ili visokotehničke prirode“.

72. Na primer, ESLJP je predmete koji se odnose na socijalno osiguranje uglavnom klasifikovao kao pitanja tehničke prirode, u kojima rasprava nije nužno potrebna. Naravno, postoje izuzeci od ovog pravila. U svakom slučaju se razmatraju konkretne okolnosti predmeta. Na primer, ESLJP nije utvrdio povredu u predmetima *Schuler-Zraggen protiv Švajcarske* i *Dory protiv Švedske*, ali je utvrdio povredu u predmetima *Miller protiv Švedske* i *Salomonsson protiv Švajcarske*, iako su svi ovi predmeti bili povezani sa pitanjima socijalnog osiguranja.
73. Na sličan način ESLJP postupa i u onim slučajevima u kojima su pitanja pred nadležnim sudom isključivo pravna, i ne sadrže ocenu spornih činjenica. Na primer, u predmetu *Saccoccia protiv Austrije* (presuda od 18. decembra 2008. godine), ESLJP nije utvrdio povredu člana 6. EKLJP zbog izostanka rasprave jer je utvrdio da pitanja zbog kojih se žalio dotični podnosilac nisu obuhvatala činjenična pitanja, već samo ograničena pitanja pravne prirode (*Saccoccia protiv Austrije*, gore citiran, stav 78), dok je u predmetu *Allan Jacobsson protiv Švedske* (br. 2) (presuda od 19. februara 1998. godine), ESLJP takođe utvrdio povredu člana 6. EKLJP zbog izostanka rasprave jer je utvrdio da pitanja zbog kojih se žalio dotični podnosilac nisu obuhvatala ni pravna niti činjenična pitanja (vidi predmet ESLJP-a *Allan Jacobsson protiv Švedske* (br. 2), gore citiran, stav 49).
74. Suprotno tome, u drugim slučajevima u kojima je ESLJP utvrdio da predmeti pred nadležnim sudovima sadrže i činjenična i pravna pitanja, on nije utvrdio da postoje izuzetne okolnosti koje bi opravdale izostanak rasprave. Na primer, u predmetu *Malhous protiv Češke Republike* (presuda od 12. jula 2001. godine), ESLJP je utvrdio povredu člana 6. EKLJP zbog izostanka rasprave jer je utvrdio da pitanja zbog kojih se žali dotični podnosilac ne sadrže samo pravna, već i činjenična pitanja, odnosno ocenu da li je niži organ pravilno ocenio činjenice (vidi predmet ESLJP-a *Malhous protiv Češke Republike*, gore citiran, stav 60). Na isti način, u predmetu *Koottummel protiv Austrije* (presuda od 10. decembra 2009. godine), ESLJP je utvrdio povredu člana 6. EKLJP zbog izostanka rasprave jer je utvrdio da se pitanja pred njim ne mogu kvalifikovati kao pitanja isključivo pravne ili tehničke prirode koja bi se mogla sastojati u izuzetnim okolnostima koje bi opravdale izostanak rasprave (vidi predmet ESLJP-a *Koottummel protiv Austrije*, gore citiran, stavovi 20 i 21).
75. U okolnostima konkretnog slučaja, Sud prvo podseća da Specijalizovano veće PKVS-a, iako ima obavezu da odlučuje o činjeničnim i pravnim pitanjima, nije zakazalo javnu raspravu kako bi prvo utvrdilo sve činjenične okolnosti, a samim tim i odlučilo o pravnim pitanjima. U kontekstu svega napred navedenog, Sud podseća da i Žalbeno veće PKVS-a ima nadležnost da se bavi kako činjenicama, tako i pravnim pitanjima. Na osnovu stava 11. člana 10. (Presude, rešenja i žalbe) Zakona o PKVS-u) i stava 4. člana 64. (Usmeni žalbeni postupak) i člana 65. (Podnošenje novih dokaza) Aneksa Zakona o PKVS, stranke, između ostalog, imaju mogućnost da ulože žalbe Žalbenom veću i u odnosu na pravna i na činjenična pitanja, uključujući i mogućnost podnošenja novih dokaza.
76. U prilog ovom utvrđenju, Sud podseća da je presudom ESLJP-a *Ramos Nunes de Carvalho e Sá protiv Portugalije*, konkretno utvrđeno da je rasprava nužna u okolnostima koje obuhvataju potrebu za razmatranjem pravnih i činjeničnih pitanja, uključujući i

predmete u kojima je potrebna ocena da li su niži organi pravilno ocenili činjenice. Ovo posebno važi u okolnostima u kojima rasprava nije održana ni pred nižom instancom, kao što je slučaj u okolnostima konkretnog predmeta.

77. Naime, ESLJP je u određenim predmetima utvrdio povredu člana 6. EKLJP kada rasprava nije održana pred sudom apelacione nadležnosti, čak ni onda kada je rasprava održana na nižoj instanci, uprkos tome što je ocena nužnosti rasprave na apelacionom nivou manje rigorozna onda kada je rasprava održana u prvom stepenu. Na primer, u presudi [*Helmers protiv Švedske*](#), ESLJP je razmotrio predmet u kojem je dotičnom podnosiocu omogućena rasprava u prvom stepenu, ali ne i na apelacionom nivou, koji je imao nadležnost da ocenjuje i zakon i činjenice u okolnostima datog slučaja. U tom slučaju, ESLJP je ponovo naglasio (i) da garancije sadržane u članu 6. EKLJP, ne jamče nužno raspravu na apelacionom nivou, ako je ona održana u prvom stepenu; i (ii) da prilikom donošenja ove odluke, nadležni sud mora takođe uzeti u obzir i potrebu za ekspeditivnom obradom predmeta kao i pravo na suđenje u razumnom roku. Međutim, stavljajući naglasak na činjenicu da takvo utvrđenje zavisi od prirode pitanja koja sadrži određeni predmet i potrebu za postojanjem izuzetnih okolnosti kako bi se opravdao izostanak rasprave, ESLJP je utvrdio povredu člana 6. EKLJP (za relevantno obrazloženje predmeta, vidi stavove 31 do 39 predmeta [*Helmers protiv Švedske*](#)).
78. Na kraju, Sud takođe naglašava činjenicu da Žalbeno veće PKVS-a nije obrazložilo „odustajanje od rasprave“, uprkos tome što ju je podnosilac zahteva tražio na indirektan način. Naprotiv, predmetna presuda [AC-I-21-0867-A001] ne sadrži nikakvo dodatno objašnjenje u vezi sa odlukom Žalbenog veća PKVS-a o „odustajanju od rasprave“. Ono što sadrži osporena presuda Žalbenog veća PKVS-a jeste obrazloženje koje se zasniva isključivo na zakonskim odredbama, gde povodom navoda podnosioca da je KAP bio uredno pozvan od strane Osnovnog suda kada je postignuto sudske poravnanje, Žalbeno veće smatra da ovaj navod nije zasnovan na materijalnim dokazima. U vezi sa navodom podnosioca da je Radio-televizija Priština imala aktivnu legitimaciju da deluje u svoje ime i za svoj račun, Žalbeno veće je smatralo da nijedno društveno preduzeće koje je pod upravom KAP-a, ne može da zastupa samo sebe u sudskim postupcima. I na kraju, povodom navoda podnosioca zahteva da KAP nema pravo da osporava vlasništvo podnosioca nad spornom imovinom zbog toga što je ono stečeno pravosnažnom presudom (pozivajući se na sudske poravnaje [C. br. 3159/17]), Žalbeno veće smatra da je ceo postupak pred Osnovnim sudom bio zahvaćen brojnim povredama, počev od stvarne nenadležnosti Osnovnog suda, a zatim i neprisutnosti KAP-a u sudskom procesu.
79. Upravo u prilog tome, Sud naglašava da se na osnovu sudske prakse ESLJP-a, prilikom ocene navoda koji se odnose na izostanak rasprave, mora razmotriti i da li je odbijanje da se održi takva rasprava opravdano. Na primer, u predmetu ESLJP-a [*Põnkä protiv Estonije*](#) (presuda od 8. novembra 2016. godine), u kojem se radilo o vođenju pojednostavljenog postupka (rezervisanog za sporove male vrednosti), ESLJP je utvrdio povredu člana 6. EKLJP jer nadležni sud nije opravdao izostanak rasprave (vidi predmet ESLJP-a [*Põnkä protiv Estonije*](#), gore citiran, stavovi 37-40). Takođe, u predmetu ESLJP-a [*Mirovni Inštitut protiv Slovenije*](#), gore citiranom, ESLJP je utvrdio povredu 6. EKLJP, između ostalog, i zbog toga što dotični sud nije naveo obrazloženje o neodržavanju rasprave (vidi predmet ESLJP-a [*Mirovni Inštitut protiv Slovenije*](#), gore citiran, stav 44). U kontekstu nepostojanja obrazloženja o neodržavanju rasprave, ESLJP je svojom sudskom praksom dosledno naglašavao, između ostalog, da se usled nepostojanja obrazloženja o nužnosti održavanja rasprave, višem sudu onemogućava da oceni da li je takva mogućnost jednostavno zaobiđena ili koji su argumenti na osnovu kojih je sud zaobišao takvu

mogućnost u odnosu na okolnosti koje pokreće određeni predmet (vidi predmet ESLJP-a *Mirovni Inštitut protiv Slovenije*, stav 44 i tu korišćene reference).

80. Prema tome, i u zaključku, Sud, uzimajući u obzir (i) da činjenica da je podnosilac zahteva na indirektan način tražio održavanje rasprave na nivou Specijalizovanog veća PKVS-a, ne podrazumeva da se on odrekao tog prava; (ii) da uprkos zahtevu podnosioca zahteva da se, „*ukoliko se smatra da je to potrebno, održi rasprava pred Žalbenim većem PKVS-a*“, ista nije održana i da su samim tim standardi koji se primenjuju na nužnost održavanja rasprave pred Žalbenim većem PKVS-a rigorozniji, zbog toga što, u principu, stranke imaju pravo na raspravu pred najmanje jednom sudskom instancom; (iii) da se pitanja koja su na razmatranju pred Žalbenim većem PKVS-a ne mogu kvalifikovati ni kao isključivo pravna pitanja, niti kao pitanja tehničke prirode; već naprotiv, kao činjenična i pravna pitanja; (iv) da Žalbena veća PKVS-a nije ocenilo navode podnosioca zahteva i samim tim nije obrazložilo „*odustajanje od rasprave*“; (v) da Žalbena veća PKVS-a nije obrazložilo „*postojanje izuzetnih okolnosti koje opravdavaju izostanak rasprave*“. Shodno tome, osporena presuda [AC-I-21-0867-A001] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 10. marta 2022. godine je doneta u suprotnosti sa garancijama sadržanim u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
81. Sud na kraju takođe naglašava da, s obzirom na to da je već utvrdio da osporena presuda Žalbenog veća PKVS-a nije u saglasnosti sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP zbog izostanka rasprave, smatra da nije potrebno razmatrati ostale navode podnosioca zahteva. Odgovarajuće navode podnosioca zahteva treba da razmotri Žalbena veća PKVS-a u skladu sa nalazima ove presude. Pored toga, s obzirom na to da Žalbena veća PKVS-a ima punu nadležnost za razmatranje osporenih odluka Specijalizovanog veća PKVS-a, na osnovu primenljivih zakona o PKVS-u, isto ima mogućnost da u drugom stepenu ispravi izostanak rasprave u prvom stepenu.
82. Utvrđenje Suda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP se u okolnostima konkretnog slučaja odnosi isključivo na izostanak rasprave, kao što je objašnjeno u ovoj presudi i ni na koji način se ne odnosi na i ne prejudicira rezultat merituma slučaja.

Zaključak

83. Sud je u okolnostima ovog slučaja, ocenio navode podnosioca zahteva u vezi sa izostankom rasprave, kao pravom koje je, prema objašnjenjima ove presude, zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
84. Prilikom ocene predmetnih navoda, Sud je prvo izložio opšta načela koja proizilaze iz njegove sudske prakse i sudske prakse ESLJP-a, u pogledu prava na raspravu, objašnjavajući okolnosti u kojima je ona nužna, na osnovu, između ostalog, presude Velikog veća ESLJP-a *Ramos Nunes de Carvalho e Sá protiv Portugaliје*. Sud je, između ostalog, objasnio (i) da izostanak zahteva stranke za raspravu ne znači nužno odricanje od takvog prava i da ocena uticaja izostanka takvog zahteva zavisi od specifičnosti zakona i posebnih okolnosti slučaja; i (ii) da stranke, u principu, imaju pravo na raspravu na najmanje jednom nivou nadležnosti, osim ako ne „*postoje izuzetne okolnosti koje opravdavaju izostanak rasprave*“, a koje su, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, u principu, povezane sa slučajevima u kojima se razmatraju „*isključivo pravna pitanja ili pitanja visokotehničke prirode*“.

85. U okolnostima konkretnog slučaja, Sud je utvrdio (i) da činjenica da podnosilac zahteva nije tražio raspravu pred Specijalizovanim većem PKVS, već je to pitanje pokrenuo na indirektan način, ne znači njegovo odricanje od ovog prava; (ii) da je podnosilac zahteva izričito tražio da se, ukoliko se to smatra potrebnim radi daljih razjašnjenja, održi javna rasprava pred Žalbenim većem PKVS-a i na taj način stvorio obavezu da ovo veće razmotri nužnost održavanja rasprave; (iii) da je podnosiocu zahteva uskraćeno pravo na raspravu na oba nivoa veća PKVS-a; (iv) da Žalbeno veće PKVS nije razmatralo *“isključivo pravna pitanja ili pitanja više tehničke prirode”*, kao pitanja na osnovu kojih su mogle postojati *“izuzetne okolnosti koje opravdavaju izostanak rasprave”*; (v) da Žalbeno veće PKVS-a nije obrazložilo zašto je odustalo od zahteva za održavanje rasprave iako je to bio zahtev podnosioca. Imajući u vidu sve ove okolnosti i ostala obrazloženja data u ovoj presudi, Sud je utvrdio da je osporena presuda, odnosno presuda [AC-I-21-0867-A001] od 10. marta 2022. godine, doneta u suprotnosti sa garancijama sadržanim u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP koje se odnose na raspravu.
86. Zaključno, Sud je takođe naglasio (i) da na osnovu primenljivog zakona o PKVS-u, Žalbeno veće PKVS-a ima punu nadležnost za ocenu odluka Specijalizovanog veća PKVS-a, i samim tim, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ima mogućnost ispravljanja izostanka rasprave na nivou nižeg suda, odnosno Specijalizovanog veća PKVS; (ii) da nema potrebe za ispitivanjem ostalih navoda podnosioca zahteva jer iste treba da razmotri Žalbeno veće PKVS-a u skladu sa nalazima ove presude; i (iii) da se utvrđenje povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, u okolnostima konkretnog slučaja, odnosi samo na procesne garancije rasprave i ni na koji način ne prejudicira rezultat merituma slučaja.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 59 (1) (a) Poslovnika, na sednici održanoj dana 4. aprila 2023. godine, većinom glasova

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI da je došlo do povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima;
- III. DA PROGLASI ništavom presudu [AC-I-21-0867-A001] Žalbenog veća PKVS-a od 10. marta 2022. godine;
- IV. DA VRATI predmet Žalbenom veću PKVS-a na ponovno odlučivanje u skladu sa nalazima ove presude;
- V. DA NALOŽI Žalbenom veću PKVS-a da u skladu sa pravilom 66 (5) Poslovnika, do 4. oktobar 2023. godine, obavesti Sud o merama koje su preduzete radi izvršenja presude Suda;
- VI. DA DOSTAVI ovu presudu stranama i, u skladu sa članom 20.4 Zakona objavi istu u Službenom listu;
- VII. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

